

Toukokuu su 19.5. Kaatuneitten muistopäivä

Kalevankankaalla sankarihaudoilla järjestettiin perinteinen muistotilaisuus:

- sotaorpopuheen piti Helena Kallio
- rukouksen piti tuomiorovasti Olli-Pekka Silfverhuth
- seppeleen laskivat
 - pj. Sinikka Vuorenmaa
 - lennoston komentaja ev. Markus Leino
 - apulaispormestari Ilkka Sasi

Helena Kallion puhe on sivuilla 4 ja 5.

TULEVIA TAPAHTUMIA

Kievarin salaisuus, ”muistutus”:

Teatteriretki Nokian kesäteatteriin sunnuntaina 14.7.2024. Osoite on Nokian valtatie 1. Näytelmä alkaa klo 15.00. Bussi lähtee Tampereen Vanhan kirkon edestä klo 14.00.

Tervetuloa viettämään

Kesäpäivää Kangasalla

keskiviikkona 7.8.2024

Tämän vuoden kesätapaamisessamme emme lähde kiertomatkalle maakuntaan, vaan pysyttelemme aivan lähellä, Kangasalla. Vietämme päivän kahdessa vierekkäin sijaitsevassa kartanokohteessa: juhla- ja kokoustalo Äijälässä ja Liuksialan kartanon alueella. Äijälä-talo on merkittävä siirtokarjalaisen kulttuurin esittelypaikka ja Liuksialahan tunnetaan Kaarina Maununtytystä, Suomen ainoasta kuningattaresta. Ohjelmassa kuulemme tietenkin näiden paikkojen historiasta ja nykypäivästä, mutta tavoitteena on myös viettää rentoa yhdessä oloa kauniissa pihapiirissä.

Päivän ohjelma:

- 10.00 Yhteiskyyti keskustorilta (Arpecon bussi)
10.30 - Tulokahvit Äijälässä, jonka jälkeen siirrytään kävellen Liuksialaan.

- ”Linnanrouva” kertoo kartanon historiasta ja esittelee kappelin.
- Takaisin Äijälään, jossa pelaillaan, grillataan, seurustellaan . . .

JÄSENTIEDOTE 2-2024

- Äijälä-talon historia ja merkitys siirtokarjalaisille sekä tutustuminen ”Talvisodasta uuteen alkuun” -näyttelyyn.

15.15 - Loppulaulu: Kesäpäivä Kangasall

Osanottomaksu: Ilman bussikyytiä 12 euroa. Kyydin hinta määräytyy osanottajamäärän mukaan. Maksuohje tulee osanottajille myöhemmin.

ILMOITTAUTUMISET kesäkuun loppuun mennessä. Ilmoita myös osallistutko yhteiskyytiin. Sinikka puh.0407081446, s-posti: sinikka.vuorenmaa1@gmail.com Laila puh. 0405176561, s-posti: lailaaulikki@gmail.com.

Pirkanmaan perinneyhdistys ry järjestää Muistokirkon Kangasalle

SOTASUKUPOLVIEN MUISTOKIRKKO
teemalla:1944 - HIMMETÄ EI MUISTOT KOSKAAN SAA
Suoraman seurakuntakeskuksessa to 19.9. 2024 klo 11
Jumalanpalvelus
Pääjuhla
Ruokailu

Ilmoittautuminen **31.8.2024 mennessä sotaveteraanitoimisto.vuori@gmail.com**

Tilaisuuteen mahtuu 150 henkilöä. Tilaisuus ja matka on maksuton.

ARPECON BUSSI kulkee Ylöjärveltä Vanhalle kirkolle ja siitä Kangasalan vanhaa tietä Suoramalle. Kyytiin voi tulla matkan varrelta seuraavilta pysäkeiltä:

LÄHTÖ: klo 10.00 Ylöjärven matkatie

Lielahi (lähin pysäkki risteyksessä)

10.15 Vanha kirkko

Tarkonpuisto

10.25 Messukylän kirkko

Haiharansuu

10.35 Vehmainen Aukionkatu

Liuttu

Ilkonmäki

Suorama

Ilmoittaudu bussikyytiin Liisa Mehtälälle, liisamehtala@gmail.com tai 0405132044 ja mainitse pysäkki, mistä tulet bussiin.

Bussiin voi tulla myös muita sotasukupolvien edustajia.

Valtakunnalliset Hengelliset ja kulttuuripäivät Joensuussa 14. – 15.9.2024

Lähdemme lauantaina 14.9.2024 klo 8.00 Tampereen Vanhan kirkon edestä Mattilan bussilla. Yhdistys maksaa bussimatkan. Olemme yhden yön Joensuussa. Olemme varanneet 2-hengen huoneita Hotelli Kimmelistä. Huoneen voi itsekin varata Joensuun hotelleista. Hotelli maksetaan itse. Hotelli Kimmeli järjestää lauantaille iltaruokailun klo 19.00–21.30. Tämän noutopöydän hinta on 28 euroa. Yhdistys maksaa kulttuuripäiville osallistumisen. Yksityisemmät tiedot ohjelmat ja tiedot hotelleista löytyvät Huoltoviestin 1/2024 takasivulta.

Ilmoittautumiset 15.7. mennessä Sinikka Vuorenmaalle: sinikka.vuorenmaa1@gmail.com tai puh 040 7081446.

Syyskauden kuukausitapaamisten ohjelmat

- Syyskuun tapaamisen 18.09.2024 aiheeksi on suunniteltu Lottaperinneaihetta ja puhujaksi kansanedustaja Sofia Vikmania on lupautunut. Aiheen otsikko ei vielä ole tiedossa. Lisäksi suunnitellaan musiikkiesitystä.
- Lokakuun tapaamisen 09.10.2024 aihe on vahvistunut: Suolistosairauksista, tulee kertomaan asiantuntija Ulla Suvanto.
- Marraskuun tapaamisen 13.11.2024 puhujaksi on lupautunut dosentti Antti Malinen aiheesta ”Sota-ajan lasten pärjäämisen keinot”.
- Puurojuhlaan, 4.12.2024, kysytään puhujaksi kirkkoherra Simo Kohoa. Muu ohjelma suunnitellaan syksyllä.

Kuukausitapaamiset pidetään: Näsin Seurakuntakeskus Näsin Sali, Näsilinnankatu 26

kello 13.00 alkaen, kahvi 12.00. Aikataulumuutoksista ilmoitetaan erikseen.

Liiton tietoja

Hanna Tähti kertoi Liiton etuustyöryhmän toiminnasta sotaorpojen etuusasiassa: Eduskunnan yhteistyöverkoston kanssa oli teams-kokous 22.5.2024. Siihen osallistuivat kansanedustajat Päivi Räsänen ja Pia Viitanen sekä Liiton etuustyöryhmän jäsenet. Kokous päätti toimenpiteistä eduskunnan ns. joululahjarahan saamiseksi sotaorpojen kuntoutukseen ja tukeen. Liiton etuustyöryhmä tapaa 11.06.2024 eduskunnassa sosiaaliturvaministeri Grahn-Laasosen ja eduskunnan ensimmäisen varapuhemiehen Paula Risikon sotaorpojen etuusasiassa.

STEA-projekti: Yhdistyksellä on mahdollisuus saada projektissa yksi ns. suljettu ryhmä syksyille. Keskusteltiin musiikkiterapiaryhmän mahdollisuudesta ja päätettiin selvittää, löytyykö siihen kiinnostusta.

Kahvikassitoiminta jatkuu Helena Kallion koordinoimana.

Kaatuneitten Omaisten Liitto ry:n julkaisema Perinnekirja

Kaatuneitten Omaisten
Perinnekirja

Kaatuneitten Omaisten Perinnekirja

Kaatuneitten omaisten perinne tulee koota, säilyttää ja siirtää tuleville sukupolville. Tätä työtä edistämään on laadittu Kaatuneitten Omaisten Perinnekirja, johon on koottu tärkeimmät ydinkohdat: kaatuneitten perinne, sotalleskien ja sotaorpojen perinne sekä muiden kaatuneitten omaisten perinne. Kirjasta on otettu aluksi vain pieni painos, josta Liittokokouksessa jaettiin yksi kappale jokaiseen yhdistykseen. Hanna Tähti, KOL:n perinnetyöryhmän pj.

JÄSENTIEDOTE 2-2024

Yhdistyksen osoite:

Tampereen Seudun Kaatuneitten Omaiset ry
c/o Sinikka Vuorenmaa

Muinaishaudankatu 1 B 40, 33710 Tampere
Puh. 040 708 1446

sinikka.vuorenmaa1@gmail.com

Maksuliikenne ja jäsen- ja sotaorporekisterin ylläpito

Kaarina Toivonen
Federleykatu 7 A 27, 33400 Tampere

Puh. 040 0207865
ktoivonen@saunalahti.fi

• **Hautakivilaatta**

- Sotaleskille KOL-laatta
 - Halkaisija 5 cm, 45€
- Sotaorvoille (rekisteröityneille) sotaorpotunnuksesta
 - 4,5 cm x 6cm, 85€

Nyt saatavana myös hautakivilaatta urnahautakiviin
koko: halkaisija 3 cm
- kiinnitys: mukana kiinnitysruuvit 35,

Myynti: Kaatuneitten Omaisten Liitto ry Puhelin: 09 85620061

Toimiston postiosoite: PL 600, 00521 HELSINKI
Katuosoite: Ratavartijankatu 2 A, 00520 HELSINKI

Liiton kotisivut: www.kolry.fi
sähköposti: kaatuneittenomaistenliitto@kolry.fi

JÄSENTIEDOTE 2-2024

Tampereen Seudun Kaatuneitten Omaiset ry

rtuneitten muistopäivänä 19.5.2024 Kalevankankaan sankarihaudalla

Arvoisa juhlayleisö

Olemme tulleet muistorikkaalle paikalle kunnioittamaan Isänmaan puolesta kaatuneitten sankarivainajiemme muistoa. Tällä paikalla on vuosikymmenten saatossa kaivattu, itketty ja rukoiltu. Tänne on tultu surun ja kaipauksen tuomina - nyt kunnioituksen tuntein.

Sota lienee julminta, mitä ihminen saa aikaan. Sodassa ihmisellä ei ole mitään arvoa. Kaikki kärsivät ja kaikki häviävät... Nämä kaatuneet sankarihaudassa lepäävät - menettivät kaiken. Kaatuneista on jäljellä vain muistomerkki. Jokaisen kaatuneen muistomerkki on jonkun isä, veli, vaari tai sisko. Näiltä sotasankareilta, joiden elämä jäi kesken, ei kysytty: "Haluatko jättää kotisi, vaimosi, lapsesi, tulevaisuuden haavees ja lähteä. - Heidän oli lähdettävä - Isänmaan tähden, meidän kaikkien tähtemme, taistelemaan Suomen vapauden puolesta. Lainaan emerita professori Tuula Tammista: "Jokaisen kaatuneen haudalla itkee lapsi."

- "Muistot ja Isän ikävä ovat ikuisia." -

Syksyllä 1939 isäni sai tiedon, että neuvottelut Neuvostoliiton kanssa olivat katkenneet 13.11.1939. Neuvostoliitto provosoi Mainilan laukaukset, irtisanoi hyökkäämättömyyssopimuksen ja aloitti hyökkäyksen 30.11.1939 klo 6.50. Neuvostoliiton joukot ylittivät Suomen rajat maalla, merellä ja ilmassa.

Minä ja mieheni Mauno olemme molemmat sotaorpoja. Isäni Viljon ja mieheni isän Akselin oli lähdettävä Virtain rautatieasemalta monen muun virtolaisen kanssa kohti tuntematonta. Heidän nuoret lasta odottavat vaimot jäivät pelko ja huoli sydämessä, nenäliina turvanaan, odottamaan. Voin vain kuvitella sen pelon, huolen ja ikävän määrän. Jo maaliskuussa 1940 mieheni äiti Impi sai suruviestin. Taipaleenjoella Muolaan kylässä Akselin korsuun oli tullut täysosuma juuri Akselin kohdalle 1.3.1940. Tuhopaikalta löytyi vain moottoripyöräkinnas, joka tunnistettiin Akselin kintaaksi. Samasta korsusta aiemmin poistuneet ilmoittivat Akselin kohtalosta. Myöhemmin Akseli siunattiin kentälle jääneenä Virtain sankarihautaan. Surun musta peitto laskeutui lasta odottavan Impin elämään. Kolmen viikon päästä Akselin kaatumisesta Impi synnytti toisen lapsensa, Maunun. Impi jäi kahden pienen lapsen kanssa suru ja huoli sydämessä.

Minun isäni Viljo palasi talvisodasta maaliskuun lopussa -40. Äitini Helvi oli saanut helmikuussa -40 ensimmäisen lapsensa. Yhdessä Helvi ja Viljo saivat nauttia pienestä poikavauvasta, kevään kasvusta ja viljan tuleentumisesta. Elämä tuntui kantavan. Huhtikuussa -41 he saivat toisen lapsensa, Helenan. Heidän unelmansa oli saada vielä monta lasta.

Kuitenkin ilmassa leijui huoli tulevasta. Suomessa valmisteltiin jälleen sota. Juhannuksena 1941 tuli liikekannalle pano ja Viljon oli jälleen lähdettävä. Sodan musta peitto levittäytyi heidänkin ylleen.

Elokuussa -41 Helvi äiti sai suruviestin. Viljo oli kaatunut Ilmeen Metsäkylässä 3.8.1941 lähdettyään korsusta vartioon. Viljon ruumis jäi sodan jalkoihin ja vasta joulun alla ruumiin jäännökset saatiin kotipitäjään. Viljo siunattiin Virtain sankarihautaan sotilaallisina menoin muiden virtolaisten kaatuneiden kanssa. - Suru oli valtava meidän molempien äideillä. Mitä tulevaisuus sodan mustan peiton varjossa tuokaan tullessaan... Molempien perheiden nuoret äidit, kummallakin kaksi pientä lasta, jäivät leskiksi. Miten tästä selvitään?

Sodan kauhut lähenivät aina, kun pommikoneiden jylinä täytti taivaankannen. Jylinä vaimeni vasta vuoden 1944 lopulla, kun Suomen sotatoimet Neuvostoliittoa vastaan päättyivät 4.9.1944. Neuvostoliitto lopetti sotatoimet vasta seuraavana aamuna. Väliaikainen rauhansopimus allekirjoitettiin 19.9.1944 ja lopullinen rauhansopimus Pariisissa 10.2.1947. Karjala, Petsamo ja Porkkala menetettiin ja raskaat sotakorvaukset olivat edessä.

Minä ja Mauno saimme kasvaa lapsuusvuotemme äitiemme kanssa maaseudulla isien ja äitien kotitaloissa. Maunun perheellä oli pieni keittiö, jota sanottiin Impin kammariksi ja minun perheeni asui Hirven talon tuvassa. Meillä oli suojeleva kyläyhteisö ympärillä ja tarvittesamme saimme talkooapua. Elimme vaatimattomasti. Meidän ei kuitenkaan tarvinnut lähteä evakkoon, ei kerjäämään eikä nähdä nälkää, niin kuin monen muun

sotaorvon. Meidän ei tarvinnut lähteä huutolaiseksi. Äitimme eivät jättäneet meitä koskaan. He eivät myöskään menneet uusiin naimisiin, eikä meidän tarvinnut pelätä isäpuolta. Me saimme kasvaa, käydä koulua ja rakentaa Suomea rauhan aikana. Äitimme opettivat meidät tekemään työtä.

Kaikesta huolimatta isää kaivattiin ja odotettiin, jospa hän palaisi. Muistokivet Virtain sankarihaudalla ovat nyt isiämme ja kesäisin käymme siellä muistelemassa, mitä elämä olisi ollut, jos isiämme olisivat saaneet elää.

Lapsenlapsemme ovat kasvaneet ilmastonkriisin, totuudesta piittaamattoman poliittisen populismin, korona-pandemian, Ukrainan ja Israelin levinneen sodan mustan peiton varjossa, some-ajan vaikutteiden paineessa. Nyt lapset itkevät peittojensa alla: "onko meillä tulevaisuutta"... Sodan julmuus koskettaa jälleen meitä kaikkia. Päivittäin saamme kuulla tiedotusvälineistä tuhotuista kodeista ja menetettyjen ihmisten määristä. Me näemme tiedotusvälineissä evakkoon lähteneitten joukkoja valtakuntien rajoilla. Tämä tuo mieleen muistot omasta sota-ajasta. - Kuinka ohuella langalla olemme sodan mustan peiton varjossa. - Pelko ja kauhu koteloituvat mieleen ja ruumiin muistiin sukupolvien ajaksi. Me emme voi suojella lapsiamme. Voimme kuitenkin kieltäytyä vihaamasta. Voimme tarjota apuamme ja sitoutua edistämään rauhaa. - Rauha alkaa omasta arjesta, ihmissuhteista, läheisistä, meistä kaikista.

Nykypäivänä ihmiskunnalla on uudet haasteet. Sota on muuttanut muotoaan nykytekniikan ja teknisten osaajien ja taloudellisten asioiden vaikutuksesta. Tarvitaan valtavan hyvää neuvottelutaitoa sekä pienten että isojen valtioiden neuvottelijoiden kesken rauhan aikaansaamiseksi. Rauha tarvitsee meistä jokaista. - Meillä on toivoa.

Presidentti Aleksander Stubb käytti sanaa sotasukupolvi ja sotaveteraanisukupolvi puhuessaan sotainvalideista ja veteraaneista, lotista, kotirintaman naisista, soteleskistä ja sotaorvoista. Tämä sotasukupolvi uhraisi vuosia parhaasta nuoruudestaan erossa rakkaistaan ja tulevaisuuden haaveet hajalla. Koko sodanjälkeisen sukupolven sotavuosien aikaiset uhraukset maamme itsenäisyyden ja vapauden turvaamiseksi sekä sodanjälkeinen jälleenrakentamistyö ja monipuolinen muu toiminta ovat maamme upeinta ja arvokkainta historiaa. Meillä on velvollisuus kunnioittaa heitä kaikkia. - Me olemme saaneet elää vapaassa Suomessa.

! Tämän tiedon säilyttäminen tuleville sukupolville on meidän kaikkien yhteinen kunnia-asia!

Sotasukupolvien työ ollaan siirtämässä perinnetyön piiriin. Tampereen Seudun Kaatuneitten Omaiset ry on liittynyt muiden sotasukupolven yhdistysten tavoin "Sotien 1939-1945 Pirkanmaan Perinneyhdistys ry:n". Perinnetyössä onnistutaan, kun se tehdään koko sotasukupolven perinnön mukaisesti, yhdessä. Yhteenkuuluvuus perinnetyössä myös hoitaa ja vertaistuki on arvokasta.

Kaatuneitten Omaisten Liitto ry on aloittanut valtakunnallisen perinnetyön ja tehnyt ohjekirjan: "Kaatuneitten omaisten perinnekirja".

Velvollisuutemme on siirtää sodan perinteitä myös lapsillemme ja lastenlapsillemme. Tämä asia on erittäin tärkeä juuri nyt, kun tämä sotasukupolvi on poistumassa keskuudestamme. Meidän avautuminen ei ole helppoa, kun olemme vuosikymmeniä vaienneet, mutta terapeuttista. Se on myös toivoa lisäävää rauhantyötä.

Olemme saaneet kauniin maan tuhansine järvineen. Meillä on syytä kiittää sen aineellisista, henkisistä ja hengellisistä lahjoista laulun sanoin "Hetken työ tuhatvuosihin vaikuttaa.... Isänmaahan ja maailmaan..."

Meillä on myös toivoa. Isä Jumala levittää suojaavat siipensä meidän yllemme. Tämän peiton alla olemme turvassa.

Toivotan Teille kaikille - rauhallista Kaatuneitten muistopäivää!

Helena Kallio, sotaorpo.

